

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORZIMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hosszunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap eszelmi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz oltmzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tának el.

Az e lapokban foglalt oltkkekért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

Szemle. — Ix. —	Lap
Gazda és mérnök. — Herceg Sándor	505
A buza vetésmódja sokszor helytelen hazánkban. — Fehér Zoltán	506
Cseplőpajták. — Dr. Praok László	507
Könyvismertetés	508
Kérdések és feleletek	509
Kérdések: Rozs alá sekélyen vagy mélyen szántunk? Egy ügyvéd. — Trágya a here után vetendő buza alá. M. G. — Luczerna őszi vetése. Sgh. M. — Kertberen- dezés. N. X.	510
Feleletek: Trágyatelep körül fák. Schreoker János. — Nyirkos tapintatu rozs. Szücs János. — Réttrágyá- zás ideje. Szücs János. — Egy évesnél régibb széna. F. Z.	511
Aprók	512
Hírek	513

SZEMLE.

(Az időjárás. — A világpénzügy tendenciája. — A
hivatalos termésbecslés eredménye. — Hatása a ga-
bonatözsde.)

Az e heti időjárásról is csak körülbelül annyit
mondhatunk mint a mult hetiről. Igaz, hogy
gyönyörű hétfőre virradtunk, de annál bolondabb
lett az idő a hét derekán. Viaskodnak egymás-
sal a délnyugati és délkeleti szelek, melyik győz
azt nem tudni, de míg az egyik változó időt, a
másik állandó esőt hoz. Ugyátszik Medárd nem
jól viselte magát sok helyütt. Valóságosan ka-
tasztrofális a mit az árvizek művelnek. Mintegy
13 megyében, melyekből 3 exportmegye, pusztít
az ár, nem kimélve sem földet, termést, vá-
rosokat, bányákat, emberek és állatok életét
sem kimélve. Jásznagykunszolnokmegyéből vesz-
szük egyik igen t. munkatársunknak levelét,
melyhez néhány buzakalászt mellékel. A szemek
alig köménymag nagyságúak és ocsunak
beválnának, de sok az üres kalász is. Usance-
buzát sem lehet ezekből kiválogatással sem
összeállítani.

Az említett levelet teljes szövegében közöljük
tanulság végett a termésbecslést eszközlőknek:

»Időjárásunk mult heti értesitésem óta annyival
javult, hogy e hó 9-ikén az előzőleg 5 napon
át tartott 100 mm-en felüli esőzés megszűnt. Volt
ugyan kétszer is csekély harmatszemu eső, de az,
az aratási munkálatokat nem akadályozta. Ara-
tunk tehát kedv nélkül szomoruan. Az általam
már régen jelzett rozsdá az előző 100 mm.-nél
több és azt megelőző két hetes gyakori esőzé-

sekkel megtette a későbbben vetett buzákra nézve
roncsoló hatását. Az október hóban kivált szikes,
vagy erősebben kötött földekben vetett buzák,
de ilyen a kisebb rész, elég türethető termést mu-
tatnak, de az őszi tulesapadékos idő miatt már
november hóban vetett buzák, a mi a legnagyobb
rész, már igen megrongálódottak a fellépett fe-
kete rozsdá által. A rongálás mérve a vetésidő
és a talaj minősége szerint változik. A novem-
ber elei szikes földekbe vetettek kevésbé lettek
a fekete rozsdá által megrongálva, míg a novem-
ber közepe tájban vetettek már erősebben, a
november második felében elvetettek, a milyen
igen sok van, ugyszólván teljesen tönkre lettek
téve. Az ilyenek daczára ritka állásuk és állandó
talponmaradásuk mellett teljesen fekete rozsdá-
sak lettek és kalászuk szemnélkülivé vált, üres.
Nem bizonyult tehát valónak a gabonatözsde
azon reménye, hogy a rozsdá levéltözsde
volt és oly későn jelentkezett, hogy kártétele
már kizártnak volt tekinthető. A szomorú való-
ság az ellenkezőjét igazolta be. Mutatványul
küldök néhány kalászt, a melyek nem válogatot-
tak, mert egész táblákat lehet ily későn vetett
buzákból látni. A sok felesleges eső, csupán a
zaboknak látszott használni, de csakis látszott,
mert ezeket is erősen ellepte a rozsdá és az, a
nélkül sem valami jó kinézésűeket, kivált a kés-
sőbbben vetetteket valószínűleg hasonló módon
teszi tönkre, mint a későbbben vetett buzákat.
Az árpa még legkevesebbet szenvedett eddig,
ámbar ebben is sok a kár. Fehér, de még félig
fehéres árpa sem lesz. Ebben már a jó részben
levágottakban kereszttekben tett a hosszantartó
esőzés nagy kárt. A keresztteket át kellett rakni,
mert a földön és bent már pusztulni, rothadni
kezdettek sok helyen. Peronoszpora is fellépett,
de nem tudunk kellő időben munkáshány miatt
ellene védekezni. Az árvíz is pusztít mind a hár-
mas Körös, mind a Tiszánál, a mi eddig soha
elő nem fordult július hóban. Hogy mi lesz eb-
ből az időből, ha mint a jelek mutatják hamar-
osan eső lesz, a még talpon álló nagyon megrongált
vetésekből, kiszámítani nem lehet. Leg-
alább egy heti szárazabb idő válnék szükségessé,
hogy az a nélkül is jó részben rozsdá által
tönkretett buzák legnagyobb részben learatha-
tók legyenek.

Ugyátszik a világ pénzügyi tendenciája ma
a *devastáció*, hogy erőszakkal a világon min-
denütt olesón vásároljanak. Legalább azt sejteti
több jelenség. Az állami járadékok 6 milliárdról
16 milliárdra szaporodtak fel. Franciaország, a
hol az állami váltó 2½%, most 2 milliárd 4%-os
járadékot bocsátott ki. Franciaország és 4%-os
járadék? Igen, mert nem akarta olesóbban ki-
bocsátani. Ebből még kibocsátás előtt Anglia 1
milliárdnyit vásárolt meg. A német 150 milliós
járadékot csak 60%-nyira jegyezték és csak

belföldön. A külföld semmit. Portugália kért
120 millió kölcsönt és visszautasított Páris-
ban. Anglia is akart kibocsátani 5 milliárdot,
pedig 600 éves bankja van a Bank of England-
ban, de Franciaország nem bocsátotta emisz-
szióra. A mi kormányunk is kopogtatott Páris-
ban. Kosarat kapott, s így tovább. Párisban a
bankok klientellája, mely a kisebb és polgári ele-
mek pénzeinek tulajdonosa, követeli, hogy nem
szabad pénzt külföldre adni. A szocializmus ha-
tározottan felvette a harcot a nagyhatalmakkal.
Végeredményében pedig mindez az állami
bankok, melyek nem elég erősek és melyeknek
aranykészlete nem elegendő, későbbi csődjét je-
lentené. Furcsa jelenség különben nálunk az is,
hogy a záloglevelek visszaözönlenek. Francia-
országban már semmiféle osztrák vagy magyar
záloglevelek el nem helyezhetők és a kúntlevők
már vissza is özönlöttek. A bankok rezerváikat
azokkal pótolják. Igaz, hogy Párizs hazafias-
ságból cselekszik a tendenzia a hármas szö-
vevény ellen irányul. Elmélkedjünk mindezek
felett, hogy hova juthatunk. Nem óhajtjuk az
ördögöt a falra festeni, de az eshetőségek tekin-
tetbe veendő.

Megjelent f. hó 12-én a második hivatalos
számbeli termésjelentés. De nincs köszönet
benne, mert a midőn millió és millió értékek
tönkretétele konstatalható s ebben a termésben
okozott károk is befoglaltatnak, akkor kapunk
egy óriási nagy mennyileges termést. Qui s'ex-
cuse s'accuse, melynél talán az accuse-ra volna
a hangsúly fektetendő. Hogy a mentegetésnek is
azonban nyoma legyen a jelentésben a követ-
kezőket olvashatjuk, melyeket a kiadott hivata-
los »helyzet«-jelentésben dült betűkkel jele-
zünk.

A *helyzet*. A hőmérséklet, mely különben is
már a normális alatt volt, a folytonos esőzések
és viharok következtében jelentékenyen sülyedt
s az évszakhoz képest országsszerte igen ala-
acsony volt. Ez a szokatlan időjárás az ország
gazdasági állapotára általában kedvezőtlen volt,
nemcsak az árvizek és jégesők által okozott ká-
rosodások miatt, hanem azért is, mert a külső
mezei munkát, a délvídeken már beérett ga-
bonaneműek aratását, a kapások megmunkálá-
sát és a takarmánykészítést sok helyen lehetet-
lenné tette. Ezért a gazdák már aggódva várják
az időnek szárazabbra és melegebbre fordulá-
sát, mert attól tartanak, hogy további hosszas
esőzések következtében a termés egy része el
fog romlani. Már most is hallhatók elvéve pa-
naszok, hogy a kereszttekben fekvő rozskok esi-
rázni, a még nagyobbára mindenütt lábon álló
buzák és árpák egyes déli vármegyékben feke-
tedni, a cukorrépa és burgonyagumók pedig
rothadni kezdenek. Mindezen panaszok mellett
igen sok helyről megnyugvással jelentik, hogy

Tisztelt Czim!

Van szerencsénk b. tudomására adni, hogy Állattenyésztési Osztályunk veze-
tője augusztus hó második felében, már az alpesi lehajtás megkezdésekor, Svájcba
fog utazni több megrendelés foganatosítása végett.

Azon t. Tagjaink tehát, kik ezirányu szükségletüket ezen alkalommal óhajt-
ják biztosítani, sziveskedjenek megrendeléseiket minél előbb bejelenteni és ha az
utazásban személyesen résztvenni akarnának, ugy ezen szándékukat is közölni
kérjük.

Budapest, 1913 július hó.

Kiváló tisztelettel

Lényeges behozatali kedvezmény.

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete.

az őszi kalászosok szemei a hűvös időben lassan végbement beérés folytán nagyobbára szép duzzadtak. Ebben a körülményben leli magyarázatát a beérkezett becslési adatoknak az a kedvező eredménye, hogy a buza és rozs ezidő szerinti termés kilátásai a több helyen előfordult tetemes károsodások dacára is alig maradnak a legutóbbi hivatalos vetésjelentésben közzétett becslési adatok mögött. (A rozsdakárokat teljesen elhallgatja a hivatalos jelentés. Szerk.) *A gazdasági tudósítók és gazdasági felügyelőségek a legutóbbi napokban szenvedett károkat becsléseiknél még nem vehették egészen figyelembe s így csak a legközelebbi termésjelentés alkalmával szerezhetünk megközelítő tájékozódást arra nézve, hogy a rendellenes időjárás mily hatással volt a remélhető terméskilátásokra.* A kapások és a lábon álló mesterseges takarmányok ott, a hol az árvíz vagy a jégeső nagyobb károkat nem okozott szépen fejlődnek. A lekaszált takarmányokat azonban a víz sok helyen elsodorta, vagy teljesen kiluzta.

Az áradás. A tulságos bő esőzések és felhőszakadások következtében egyes patakok és folyók annyira megáradtak, hogy több helyen ki is öntöttek s a közelfekvő földek vetéseiben, kaszálóin és legelőin jelentékeny károkat okoztak. Ily árvizek voltak: Bács-Bodrog vármegyében Zenta mellett: a Tisza; Trencsén vármegyében a Felka és Poprad; Gömörben: a Sajó; Zemplénben: a Bodrog, Ondava és Laborcz; Máramarosban: a Tisza, Taracz, Visó, Talabor és Nagyág; Szabolcsban: a Tisza; Szatmárban: a Tur és Lapos; Szilágyban: a Szamos, Berettyó, Csaboly és Kraszna; Ugocsában: a Borzsa; Aradban: a Maros; Csanádban: a Maros; Krassó-Szörényben: a Temes Bega, Rió és Gavicza; Temesben: a Berzava és Karas; Alsófehérben: a Maros; Csikban és Fogarásban: az Olt; Hunyadban: a Fehér-Körös, Maros és Magyar-Zsil; Kolozsban: a Körös és Szamos; Kisküküllőben: a Kisküküllő; Marostordában: a Nyárad és Kisküküllő; Nagyküküllőben: a Nagyküküllő; Szolnok-Dobokában: a Szamos; Udvarhelyben: a Nagyküküllő, Kis- és Nagyhomoród kiöntései következtében.

Jégesők. Az esőzések gyakran viharos szelekkel, zivatarokkal és jégesőkkel jártak, melyek egyes helyeken szintén számbavehető károkat okoztak. Jégesőt jelentettek: Bács-Bodrog, Baranya, Somogy, Sopron, Zala, Hont, Pozsony, Abauj-Torna, Bereg, Gömör, Ung, Zemplén, Bihar, Szatmár, Ugocsa, Temes, Krassó-Szörény, Alsófehér, Kolozs, Maros-Torda, Szeben és Torda-Aranyos vármegyék egyes járásából.

A kenyérmagvak kimutatása a következő:

	Bevetett területek kat. holdanként	
	1912-ben	1913-ban
Buza	6,152.195	5,415.375
Rozs	1,965.424	1,880.492
Árpa	1,830.470	2,112.752
Zab	1,738.983	2,124.694

	Termésátlagok kat. holdanként		
	1912-ben	1913-ban jun. 23.	1913-ban jul. 12.
Buza	7.67	7.43	7.40
Rozs	7.00	6.89	6.87
Árpa	8.34	—	7.79
Zab	6.41	—	6.67

	Becslés q-ban		
	1912-ben	1913-ban jun. 23.	1913-ban jul. 12.
Buza	47,172.162	40,237.423	40,089.454
Rozs	13,752.821	12,957.735	12,911.476
Árpa	15,461.736	—	16,461.736
Zab	11,142.927	—	14,177.732

A kukoricza, burgonya és cukorrépa állásáról az alanti a helyzet:

A kukoricza. A tengeri a legutóbbi időben az ország legnagyobb részében kielégítően fejlődött. Kivételt képeznek az ország azon részei, ahol a hűvös időjárás és a tulbő csapadék következtében a levélzet megsárgult és a fejlődés visszamaradt. Második kapálása és töltögetése legnagyobb részt befejeztett. A tengeri kezdi cimerét hányai és a korai vetés helyenkint már csövesedni is kezd. Állása ez idő szerint általában közepesnek jelezhető.

A burgonya. A burgonya az ország legnagyobb részében igen jól, sőt helyenkint kitünően fejlődött. Általában jól kötött, a levélzet és a gumó egészséges. A korai fajtákat szedik. Töltögetése nagyobbára befejeztetett. A termés kilátás általában jó.

A cukorrépa. Az ország legnagyobb részében igen szépen, sőt helyenkint kitünően fejlődött. Sok helyütt már harmadik kapálása is befejeztetett. Levélzete legnagyobb részt dus és üdezőld. A levéltetű számos helyen kárt okozott benne.

A többi veteményekről egyelőre hallgatnunk kell. Legiók a panaszok, hiszen az árvizek, jégesők, betakarítások eredményeit meg kell várni. Athénbe baglyokat vinni nem akarunk, várjuk a fejlődést és a visszafejlődést.

Hogy a hivatalos jelentést gazdáink hosszú orral olvasták az könnyen elgondolható. Egyedül a tőzsdén volt nagy rimazuri és öröm. Hélfőn a contremine, a midőn Budapestten pláne verőfényes nap köszöntött be, tolták le az októberi 11.63 kurzust 11.29-re. De hát mindenféle szerelemnek vége szokott lenni a mi nem is a legrosszabb valami s kedden már megokosodtak a tőzsdén. A szilárdság váltotta fel. Szerdán az égboltozat a Szabadság-tér felett beborult, a Svábhegy is ködön volt, a Gellérthegy felett fellegek s azért a buza árát 10 fillérrel emeltek, igaz hogy a jobb lisztüzlet és a tengerentuli rozsdakárok is befolyásolták a szilárdságot. Ilyen a börzejáték, melynek megszüntetéseért gróf Zselénszki Róbert küzdött, de utóbb cserbenhagyta a momentán magasabb árak kedvéért híveit. Hjah! minden szentnek maga felé hajlik a keze. A rozs októberre, midőn e sorokat írjuk 9.03, a zab 8.33, tengeri júliusra 8.18, augusztusra 8.18, májusra 7.31 K. —ix

Gazda és mérnök.

Irta: *Herczeg Sándor.*

A gazdának nagyon sokszor van szüksége mérnökre s ha elmulasztja a szakszerű mérnöki munka végeztetését nagy kárát vallhatja nem-törődőmségének vagy késedelmeskedésének. Néhány az élethől meritett példa szolgáljon fenti állításom igazolására.

1. Egy gazda vásárolt egy darab földet. Az új kataszteri felvétel szerint a telekkönyvi betétben kimutatott terület, mondjuk 2 magyar hold. Holdja 1000 korona, fizet 2000 koronát. Mikor már szántja a földet jön rá, hogy bizony kisebb az ő parcellája, mert hát a betét 20 év előtt készült s 20 esztendő nagy idő, az alatt el-el szántogattak abból a jó szomszédok. Most már keresheti a hiányt pörölhet, mérnököt fogadhat, csak bonyolult, hosszadalmas pörös eljárás után juthat, ahhoz a területhez a mit megvásárolt. Vagy mondjuk, ugyanezen vásárlási esetből kifolyólag, hogy ő tényleg birtokában van annak a területmennyiségnek, mit megvásárolt s mondjuk 3 évig háborítatlanul birtokolja is az ingat-

lant. De az egyik szomszédja időközben keveselven a saját ingatlanának területét, mérnököt hozat, felmérési földjét s most a felmérésnél kiderül, hogy a szomszéd birtokos ingatlana tényleg kisebb s a hiány az új szomszéd birtokában van. Most abból a területből mit ő készpénzen □-ölenként vásárolt lehasitanak jobbról is balról is egy-egy darabot, mondjuk összesen 300 □-öt, miután az urbéri térkép csak 2100 □-öl területet tüntet fel, holott ő a valóságban és betét szerint is 2400 négyszögölet birtokol. Elvesziti úgy a 300 négyszögölet, mint az érte fizetett 250 koronát, nemkülönben a perköltségben is ő lesz elmarasztalva, ha szépszerével nem enged, vagy pedig nem tudja igazolni a 32 éves háborítatlan békés birtoklást, a mi pedig mint 3 éves új tulajdonosnak vajmi nehéz, ha jogelődje tegyük fel már meghalt volna. Ennek oka pedig abban keresendő, hogy a bírói eljárásnál és ítélethozatalnál mindig az urbéri térkép és földkönyv szerint feltüntetett terhi értéki adatok szolgálnak alapul, mert az urbéri térkép jogállapotot, míg a kataszter csupán tényleges állapotot tüntet fel.

Miért is nem elégséges csupán a betéti területet megkeresni a természetben a vételnél, hogy megvan-e, hanem ezenkívül még az urbéri térkép és földkönyv szerinti állapotnak felkutatása is szükséges s csak az esetben vásároljon a vevő a betétben feltüntetett terület szerint földet, ha az ott nagyobb, mint az urbéri földkönyvben kitüntetve van, ha eladó biztosítja arról, hogy a kettő között mutatkozó területszaporodásra vonatkozólag a 32 évi háborítatlan békés elbirtoklást igazolni tudja, mely esetben tudvalevőleg minden kereseti jog arra nézve megszűnt.

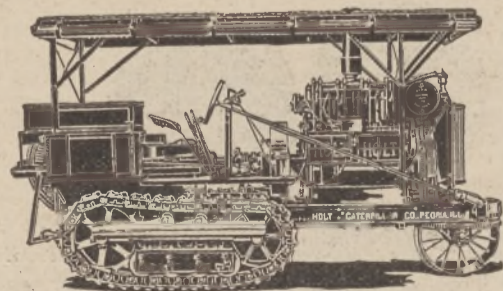
A telekkönyvi betét szerinti vásárlás csak olyan község határában ajánlatos, a hol a mi igen gyakori eset, urbéri térkép nincs. Itt ez esetben a kataszteri térkép és az ebből készült betétek képezik úgy a jogalapot, mint a tényleges állapotot.

2. Valakinek van 120 kat. hold birtoka egy tagban, egy földrészletnek van feltüntetve a telekkönyvben. Ebből egy kis árok által elválasztott rész mintegy 30 hold nagyon közel esvén a szomszéd községhez, ki lett adva haszonbérbe. 6 falusi zsellér birta 5 holdas darabokban fizetve holdanként 50 korona haszonbért. A 30 holdat a bérlők maguk között osztották fel, a többi 90 holdon a tulajdonos gazdálkodott. Egyszer csak a vasut, vagy mondjuk országot részére kb. 200 négyszögölet kisajátítottak a bérbeadott területből s e ezimen természetesen bérengedményt kértek a bérlők. Akkor a tulajdonosnak az az ötlete támadt, hogy felmérési földjét. Mi megtörténvén kitünt, hogy nem 30 hold az, hanem 32 hold és 260 négyszögöl a bérbeadott rész, tehát 2 hold és 260 négyszögölet eddig ingyen birtak a bérlők s mert a szerződés már hibásan volt szerkesztve utólag nem követelhetik az elmaradó árendát a mi évente több mint 100 koronát tett ki s a lefolyt 12 év alatt bizony kamatokkal együtt jól megfőlözte az 1500 koronát is. A mérnöknek fizetett 50—60 korona ebben az esetben bizony hasznos kiadásnak bizonyult volna, ha még a bérbeadás előtt vették volna azt igénybe.

3. Kisajátítási eljárással iparvasutat építenek. Keresztülzeli az az ut a birtokosok földjeit, de az építő társaság csak azért a területért fizet, a mit tényleg el is foglal. A birtokos azonban ebbe az intézkedésbe bele nem nyugszik, mert az ő birtokrészletének az a része, a mely a vasuton tul esik nincs még 100 négyszögöl sem. Azt mű-

Ha megjönnek az őszi esőzések ismét be fog bizonyosodni, hogy a **CATERPILLAR** az egyetlen tractor, mely a magyarországi viszonyokra megfelelő, mert a **CATERPILLAR** a felázott dűlőutakon és lágy szántóföldeken még akkor is képes haladni és hasznos munkát végezni, mikor kerekes tracto-
rok még csak megmozdulni sem tudnak.

A **CATERPILLAR** az egyetlen szántógép, mely nálunk a késő ősszel felszabaduló répatarlók és kukoricatárlóknak buzavetés alá való előkészítésére alkalmas. A **CATERPILLAR** az egyetlen tractor, mely homokos, vagy tözege-
s talaju gazdaságokban használható.

HOLT CATERPILLAR COMPANY VEZÉRKÉPVISELETE, Budapest, V., Hold-utca 15.

velni fogatos erővel lehetetlen. Felmérési földjét s ezen az alapon azt kéri, hogy vagy sajátítsák ki ezt a kis 100 négyszögöl körüli részt is, vagy pedig kártalanítsák úgy, hogy annak háromnegyed értékét adják meg, mert most csak egynegyed értéke van. Tekintve, hogy itt nagy értékű a föld 3000 kor. per hold, bizony nem megveendő haszon háramlik ebből az ügyletből a gazdára, a mit meg nem nyer, ha mérnököt nem fogad.

4. A kataszteri felmérésnél is tanácsos különösen a nagyobb birtokosoknak, tehát a közép- és nagybirtok tulajdonosainak a mérnök működését figyelemmel kíséreni neki esetleg utbaigazitásokkal s magyarázattal szolgálni ott, hol a helyi viszonyok vagy egyéb körülmények nem ismerése folytán akaratlanul is kárt okozhat egyes földtulajdonosoknak, esetleg a községnek is. Itt több eset fordulhat elő: Pl. Forró nyár van, aszály, csapadék nincs, kiszárad a csermely vagy patak, mely keresztülszeli a határt, sőt a víz helyett holmi vízi növények, csadás, nád, káka stb. üti fel a fejét. A mérnök jóhiszeműleg ezt a különösen síkviznek mondható területet is a jobbról és balról elterülő réttel egynek veszi fel s a térképen is rétnek jelzi. Ha a kataszteri becslobiztos nem tud lelkiismeretes s csak ott változtat a művelési ágon vagy osztályozáson a hol adóemelésre van kilátás, bizony benn marad a patak is a megadóztatott területen s nem lesz jövőben, mint eddig — hasznavehetetlennek — adómentesnek kijelölve. Egy magánlegelőn a tulajdonos néhány szilvalát ültetett delelőül s egy pár gyümölcsfa van még az utak mentén is, ezt a területet gyümölcsös, tehát kert jelzéssel látta el a mérnök, holott a mit ez a néhány elszomorodott gyümölcsfa terem, azt a pástornépség még éretlen korában lelopja s a gazdának egy fillér haszna sem marad belőle. A becslobiztos természetesen kertnek minősíti az egészet s fizet a tulajdonos adót, mint a köles. Csak nagysokára tudja meg, mert nembánomságában utána nem nézett, tartva a régi jó magyar közmondást „hej rá érünk arra még“ s Pató Pál ur futhat most már Ponczistól Pilátusig, hogy kiigazítsák s III. osztályu legelőnek minősítsék azt, a mit kertnek jelöltek ki a hivatalos szakközegek.

Volt rá eset, hogy egy ritkulni kezdő legelőnek bizonyos részét fel akarta újítani a tulajdonos és e célból őszzsel felszántatta, tavasszal pedig elvetette fűmaggal, de hogy az ne süljön ki zsenge korában egy kis árpat is vetett árnyékadó növénynek (védnövénynek) közibe. Májusban jön a kataszteri felmérés s látja a bevetett földet. Felveszi persze szántónak s így is lesz az adó alá osztályozva. Vagy esetleg a mérnök még legelőnek vette fel s a következő évben lett az feltörve, most meg a becslobiztos osztályozza be szántónak, holott tudvalevő dolog, hogy az mindig legelő volt s az is fog maradni s csak 1 évig adott némi kis árpatermést. Mikor rájön az atyafi erre a zsebbevágó dologra, hiába cifrázza ki a kirelejsumát s szedi le a magas egekből az összes szentet, meg kell járnia az egész kálváriát s nagysokára a hivatalos eljárások hosszadalmaságait elszenvedve jut rendbe a dolog, de természetesen az addig már befizetett adótöbbleteket vissza nem kapja soha. Pedig ha kissé szemesebb s saját érdekeit védve a mérnöknek vagy pedig a becslobiztos megmondja miért törette fel a legelőrészt, akkor ilyen kellemetlen s anyagi kárt okozó eset elő nem fordulhatott volna.

Ilyen és hasonló eset számtalan fordul elő a gazda életében midőn a mérnökre szorul, miért

is ne tekintse azt fizetett ellenségének, hanem barátjának, ki vajmi sokszor kimentheti a bajból s megmentheti a sok kellemetlenségtől.

A buza vetésmódja sokszor helytelen hazánkban.

Irta: Fehér Zoltán.

Mint már egy alkalommal kifejtettem, úgy most is kénytelen vagyok hangsúlyozni, hogy csakis a sorvetőgéppel vetett búzát tartom a helyes módon elvetettnek s sem a szórva vetőgép, sem a kézi szórva vetés munkáját nem helyeslehetem. A talaj felületére szórni a vetőmagot, már magában véve is óriási pazarlás, mert legalább $\frac{1}{3}$ résszel több magot hintünk el, mint a mennyi a sorbavetőgép alkalmazása mellett szükségeltetik; de eltekintve, ezen éppen nem kicsinylendő hiábavaló kiadástól, a remélhető termésmennyiség is mindig jóval kisebb lesz a szórva, mint a sorba vetett búzából.

Ez természetes is és igen könnyen megmagyarázható, ugyanis, míg a sorvetőgép minden szemet egyenlő — a legmegfelelőbbre szabályozható — mélységre rak le s azt porhanyó talajszemcsékkel teljesen betakarva a csirázásnak minden kívánalmát teljesen kielégíti, addig a talaj felszínére elszórt magvagnak csak egy részét takarja le jól-rosszul a tövis- vagy vasfogu borona, míg másik része takaratlan marad, de egy bizonyos mennyiség oly mélyre is kerül, mint a borona foga jár, 3"—4" sőt 5" mélységbe. Még rosszabbul jár az, ki alászántja a buzamagot, mert akkor majdnem minden szem tulságos mélyre kerül s silány lesz a terméseredmény, ritka a vetés, mert sok szem ki sem kelhet, elkorhad a talajban.

A betakartak bizonyos hányada a talajminőségnek megfelelő 1" vagy 1.5", esetleg 2" mélyre jutott, ezek a magvak majdnem oly előnyös helyzetben lesznek, mint a sorvetőgéppel vetettek, de sok buzaszem alig kap 0.5" vagy 0.25" vastag takarót s csak silány minőségű buzapalántát fejleszthet, mely az esetleg szigorú hótalan tél alatt részben vagy egészben ki is fagyhat. A túlmélyre került buza pedig ki sem kelhet, vagy ha egy bizonyos %-a kinos keservesen ki is bujzik a földből, a szárcsírának ezen megerőltető munkája annyira elgyengíti a rászát, hogy az a legcsekélyebb külső behatástól is már tönkre silányul, p. o. kisebb fagyoktól is elhal, az erősebb napsütést sem bírja ki, hónyomás alatt kipállik stb., egyszerűen nem igen szaporítja a buzatermés mennyiségét, de ha netán mégis akadna néhány buzaszár, mely kibírva minden viszontagságot, aratásra szinte kalászt hozna, bizony csak ocsuba való szemeket fog lehetni kicsépelni az ilyen silány kis kalászból. Természetesen a nem egyenlően kikelt s nem is egyszerre kibujt buzánövénykének nemcsak fejlődése, hanem érése is egyenetlen lesz s ebből kifolyólag, midőn az aratásra érettnak mutatkozik a legnagyobb rész, akkor már fog akadni olyan is közötté, mely már túl érett és így a kasza vagy aratógép vágása alatt kipereg; de lesz akármennyi olyan is, mely még éretlenül arattatik le s csak a csirázásra képtelen ocsut fogja szaporítani s így a hozamot alaposan lenyomni. De még az a tény is, miszerint az egyenetlenül fejlődő növények szára (szalmája) sem nő meg egyforma magasra, is okozója annak, hogy a beérés nem egyszerre történik, mert az elmaradt alacsonyabb szalmán ülő kalászhoz sem a levegő, sem a napfény, sem a csapadék nem jut oly mértékben, mint a magas szalmán székelőhöz, mert hisz ezek az éltető világosságot, légáramlatot és részben még az

esőt is elvonja az árnyékában meghuzódó rövidszáru társaitól.

Hátránya a szórva vetésnek az is, hogy a legjobb vetőember s a legjobb szórva vetőgép sem képes oly egyenletesen elosztani a magvakat, hogy azok egymástól távolra lehetőleg egyenlő legyen, azaz hogy minden buzató egyforma nagyságú tenyészterületet kapjon, mert néhol egész csomók vannak, míg másutt arasznyira lesznek egymástól a szemek. Tehát a buza fejlődése sem lehet egyenletes s míg a sűrűn álló részekben a tápanyag és tenyészterület hiánya s a napfény, levegő és csapadék elégtelen volta miatt csak fejletlen kalászkok képződnek, melyekben II. és III.-ad osztályu szemtermés lesz, addig a tulritka helyeken a gyomnövények ütnek tanýát, mert habár a talaj s buzamag tiszta volt is, a természet nem türi meg a folytonossági hiányt s az Isten vetőgépe, a szél hord oda gazmagot, a hol üres a föld felülete.

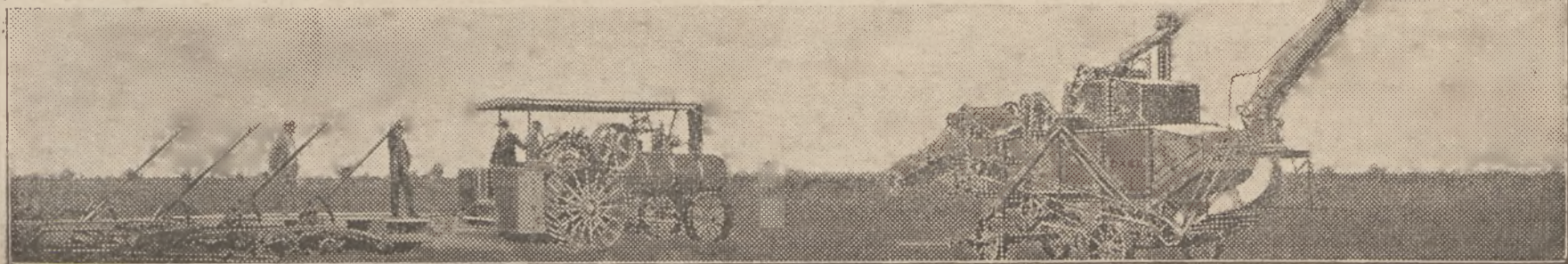
A sorvetőgép utáni vetést megtekintve, egyenletes az, a sorokban majdnem $\frac{1}{m}$ -nyire egyenlő távolságra állanak egymástól a növények, mind egyiknek egyforma tenyészterület jut s így egyenletesen is fejlődhetnek. Azon tény, hogy a sorok egymástól távolra nagyobb, mint a növényeké a sorban, nem nagy baj, mert éppen, miután ez így van, a napfény behatol a sorok közé, a levegő is járhat ott s a csapadék is leszivároghat a gyökerekhez, minék folytán izmosodhatik, erősödhetik a buza szára s a megdőlésnek nem lesz oly könnyen kitéve, mint a rendetlen állású, szórva vetett buza. De talán felesleges is itt bővebben tárgyalni a sorvetés előnyeit, e lapok tisztelt olvasói úgy is ismerik azokat s inkább csak emlékezetükbe óhajtottam visszaidézni a tényeket, hogy alkalomadtán a még hátramaradt kisgazdákat annál lelkesebben oktassák, tanítsák ki e dolgokra s buzdítsák őket a sorvetőgép beszerzésére és hogyha talán egyik-másik kisbirtokosnak költséges lenne egy vetőgép vétele, akkor hassanak oda az intelligens gazdátársak, hogy több gyöngétárczáju polgár álljon össze s vásároljon közösen vetőgépet, hisz aztán sorrendben elvethetik mindig kellő időben kis földjeiket, természetesen mindig úgy, hogy a ki az egyik vetésindényben első volt, az a következőben utolsó lesz és így tovább, mint azt a gőzkezesövetkezeteknél is szokták tenni. Jelszavuk legyen a legelső magyar amber jelmondata: »Egyesült erővel!«

Midőn 1875-ben első ízben voltam Németországban, ott már akkor is ritkább volt a szórva vetés, mint nálunk a fehér holló, azonban ma már nyugati szomszédainknál lehetetlen ilyet találni, míg nálunk fájdalom a legelőrehaladottabb gazdaságok tőzsomszedságában látjuk a kézzel szórt vetéseket a kis- és törpebirtokokon. Mert az összetartás, a társulás szelleme, mely a Németbirodalmat nagygyá tette, nem igen lelhető fel hazánkban. Valóban elszomorító dolog, hogy végigutazva Magyarországot, látjuk, hogy a maradi kisgazda szórva vet, sőt vannak egyes uradalmak is, melyek ha a búzát nem is, de a takarmánymagvakat rendszerint szórva vetetik el; nem is szólva oly kényszerhelyzetről, mint az 1912-iki ős volt, midőn az állandó esőzések miatt géppel vetni lehetetlen volt s hogy mégis a talajba juttassák a magot, kézzel szórva hintették azt el. Egyes helyeken meg a vetőgépek elégtelen száma okozta, hogy a nagy sürgősség miatt a kézi vetést alkalmazták, pedig némi befektetéssel és erőltetett munkával s jó beosztással nagyon sokat lehetett volna géppel is elvetni, hogy miként oldható meg ez a kérdés, erre nézve gyakorlatomból egy példát mondok

CASE

automatikus cséplők 8—10 munkással végzik azt a munkát, melyhez régi rendszerű cséplőknek 25 ember kell. **Magyarországba évek óta bevezetve!!**

Vezérképvislet: HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52G.

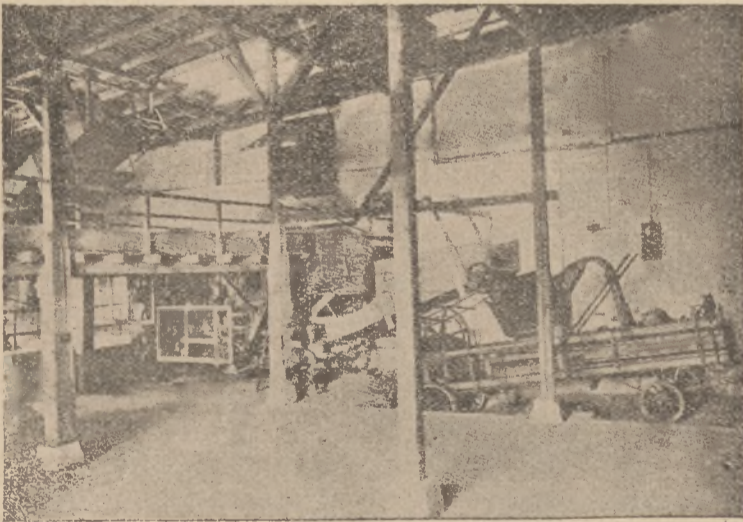
el. 1884-ben nagyon későn tavaszodott, egy felvidéki uradalomban csak április 1-én kezdhették meg a vetést s noha igen nagy mértékben termelték a hirneves sörárpat és sok zabra volt szüksége a magasvérű ménesnek, de meg tavaszi takarmányokat is nagy területeken növesztettek, még sem vetettek semmit kézzel, hanem mindent géppel, de miután elegendő gépük e célra nem volt, a főtiszt összeköttetésbe lépett a szomszéd város gépgyárával, onnét a még teljesen fel nem szerelt, csak hevenyében összeállított vetőgépekből 1 frt. (2 kor.) napibérért,

48-ik ábra A cséplőpajta külső képe.

annyt hozott ki, a mennyit szükségesnek látott. Természetesen kellő emberi s igás munkaerővel rendelkezett az uradalom s váltott lovakkal és munkásokkal a pittyimalodó hajnaltól késő estig (míg csak láttak) vetettek az összes gépekkel, sőt a plébános beleegyezésével még ünnepen és vasárnap sem szünetelt a vetés. Ily beosztással kivitte a kormányzó tiszt, hogy mintegy 12 ezer holdas uradalomban május 1-ére kelve már nemcsak az összes tavaszi kalászosok és takarmányok, de a répák és kukoriczák is el voltak rendesen géppel vetve s a jó termés igazolta a vetés hiánytalanságát. Az erős akarat s a körültekintő gondosság sokszor a legküzdhetetlenebb hitt akadályok felett is győzedelmeskedik. „Segíts magadon, az Isten is megsegít“, ezt a mondást soh'se tévesszük szem elől.

Hazánkban még ma is közel 1,500.000 kat. hold lesz kézzel vetve az őszi búzából s így vetőmagban holdanként legkevesebb 35 kg. elpocsékolva, mi 0-522 millió q buza hiábavaló elszórását jelenti, vagyis, ha ez a terület is sorhavetőgéppel lenne vetve, több mint fél millió q búzá-

51-ik ábra. A cséplőpajta belseje.

val többet lehetne eladni, a mi legelább is 10 millió korona bevételhez juttatná gazdáinkat s maradna is felesleg vetőgépek beszerzésére. A számok beszélnek!

Hogy mily kis birtokban fizetődik már ki a vetőgép, a következő egyszerű számítás igazolja: Ha egy kiscgazdának 10 k. hold birtoka van s csak 7 holdon vet szemes gabonát és takarmányt

a többin meg kapást, akkor már érdemes egy kis vetőgépet vásárolnia, mely legfeljebb minden hozzátartozó részszel, szállítással stb. együtt. Ugyanis ha 7 holdon évente $35 \times 7 = 245$ q vagy kerekszám $2\frac{1}{2}$ q magot takarít meg, ez már 50 korona tiszta haszon s 6 év alatt már ez is kifizeti a gépet. De több mint bizonyos, hogy a géppel vetett termény legalább is 1 q-val nagyobb szemtermést ad, mint a kézi vetés után termelt, mi körülbelül 7 q magtermés szaporulatnak felel meg, ennek ára pedig 140 kor. körül lehet; de ha csak 110 K-nak vesszük is s hozzá-

adva a vetőmag megtakarítást, 150 K-t nyer a vetőgép által, vagyis 2 év alatt kifizetődik az. Oly igaz ez, minthogy kétszer kettő négy.

Ellenveitek, hogy a gépjavítás is pénzbe kerül, hamar elkopik a gép, újat kell venni stb. Ezekkel szemben megemlítem, hogy én elődömtől egy már használt gépet vettem át féláron, gondoztam, takarítottam s cselédeimmel együtt magam igazítottam rajta, ha kellett s 112 holdon dolgoztunk vele 12 esztendeig, de mesterembernek nem fizettem érte semmit s mikor elköltöztem arról a vidékről, némi veszteséggel tudtam adtam rajta. Ki pedig maga dolgozik a géppel, az óvja, védi, gondozza, ápolja, takarítja, úgy, hogy a kenyőn kívül alig lesz rá kiadás s sok éven át használhatja. Hány uradalomban van 25-30 éves, sőt még öregebb vetőgép, mely már többször kifizette magát. Fejérmegyében egy bérlő,

ki azonban melleleg gépészkovács is, egy 50 esztendő vetőgéppel vet, persze az idős alkotmány néha javításra szorul, mit ez esetben házilag eszközölnék. Hogy ily gép már többszörösen kifizette magát s régen ingyenben van tulajdonosának, az bizonyos. Elég legyen a példák közül ennyi, a fő, hogy sorvetőgéppel vessen minden magyar gazda.

Cséplőpajták.

Írta: Dr. Prack László.

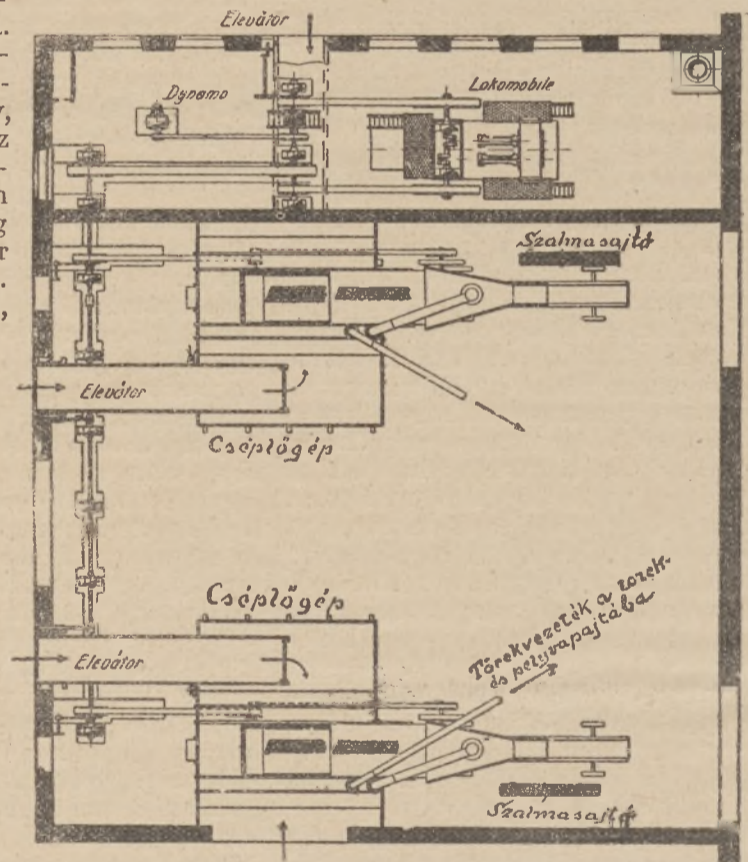
A tavalyi rendellenes esős nyár, valamint az ideig eddigi esőzések a legfontosabb egyik nyári munkát — a cséplést — nagyban akadályozták és tömérdek bosszúságot, hiábavaló vesződséget, sőt kárt is okoznak a gazdáknak. Ezek szerint nem lesz érdektelen a cséplőpajtákrol szólni, melyet a külföldön sok helyütt alkalmaznak már.

Nagyobb gazdaságoknál, melyeknél a major

49-ik ábra. A magtár.

lehetőleg a mezőgazdasági terület központján van, gyakran előnyös és gazdaságos lehet az állandó cséplőhelyiség. Ezzel ugyanis cséplhetünk a rossz időjárástól függetlenül. Az állandó cséplőhelyiségnek az is egyik különös előnye, hogy a gabona gyorsan kicsépeletetik, mert nem akadályozza a munkát a rossz időjárás s így a termés sokkal hamarabb eladható, ha a gabonaárak magasak. Ilyenformán a piaci konjunkturákat jelentékenyen előnyünkre használhatjuk. Végül az állandó helyiségekben könnyű szerrel

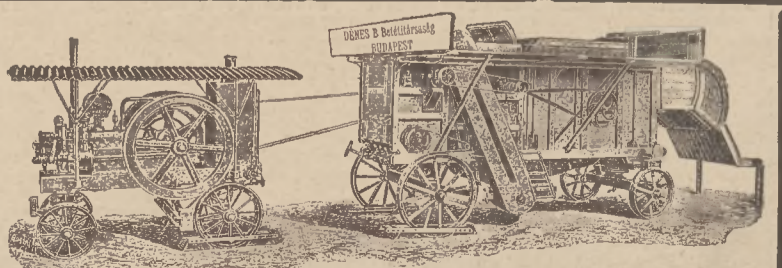
50-ik ábra. A cséplőpajta alaprajza.

szárítókészüléket is berendezhetünk a szem részére, minek hiányát a nedves években sokszor érezhetjük s általa sok kellemetlen magtári munkától szabadulunk.

A következőkben adandó dolgok gróf Alvensleben neugatterslebeni lovagi birtokán levő állandó cséplőhelyiséget ismertetik.

A cséplőpajta és a gépház berendezését az

A közeledő cséplési időnyre való tekintettel felhívjuk a tisztelt gazdaközönség figyelmét, hogy mielőtt cséplőkészlet-szükségletét fedezné, okvetlen forduljon árajánlatért **DÉNES B. Betéti társaság**-hoz, Budapest, V., Lipót-körut 15. **J. KRÁTKY gépgyár, PRERAU** csász. és kir. udv. szállító vezérképviselőjéhez, hol állandóan nagymennyiségben raktáron állanak a legkülönbözőbb nagyságu cséplőkészletek. — Ezek közül kielölük a raktárunkon levő **30 HP. eredeti német gyártmányu MAGÁNJÁRÓ BENZINLOKOMOBILT**, mely egy 54" vagy 60"-os cséplőgépet, valamint nagyobb szabásu malmot képes üzemben tartani. A gép tökéletessége, sokoldalúsága és bámula. os olcsósága miatt ajánlatos annak minden gazdaság részére való beszerzése.

Kérje okvetlen képes árajegyzékünket és árajánlatunkat.

ábrák, különösen az alaprajz, világosan mutatják. A cséplőcsarnokban két darab Lanz-féle »óriás«gőzcséplőszekrényt találunk 67 hüvelyk (171 cm.) szélességgel és 28 hüvelyk (71 cm.) dobátmérővel; a dobon 12 darab verőléc van. A gép el van látva ötszörös tisztítószerszerkezettel, önetetével, polva- és törekfuvóval stb. A gabona a szekerekről az elevátorok által a cséplőszekrényre vitetik. Mindegyik cséplőhöz egy-egy szalmaprés is van alkalmazva. A kicsépeelt szem széles földalatti szállítószalagokon a magtárba vitetik, a hol először is osztályozó hengeren osztályozódik, majd elevátorral fel jut a kellő rekeszbe, automatikusan leméretik és raktároztatik. A széles és szellős magtárrekeszek az esetleg kissé nedves gabona kellőleg kiszárad.

Az egész helyiség erőszükségletét egy Lanz-féle kondenzációs, helyhez kötött lokomobil adja. A gépnek rendes képessége 115 HP, állandóan felfokozható 140 HP erővé és időlegesen 185 HP-vé. Mindkét lendkereke szij áttétellel egy középáttételi szerkezetet hajt, a melyről hajtatik ugyancsak szij segítségével a föld színe alatt csatornában elhelyezett tulajdonképeni cséplő-transzmisszió. Kapcsolóval úgy az egész transzmisszió szerkezet, valamint csupán a hátsó cséplőgép munkán kívül helyezhető. A középáttételtől azonkívül az egyenáramu dinamogép is hajtatik, mely az egész gazdaság világos világitásához szükséges áramot szolgáltatja.

Az egész helyiség összerendezése nagyon helyesen szerveztetett a tulajdonosnak saját tapasztalatai szerint. Szerinte a cséplés tisztaságára nézve semmi kívánni valót nem hagynak maguk után a gépek. Normális cséplési időjárás mellett a következő mennyiséget dolgozta fel a két gép naponta:

Buzából	1600 mázsáig ;	szalma és török	cirka 2300 mázsá (450 kg.)
Árpából	1700 "	"	2700 "
Zabból	1800 "	"	1100 "

A gabonatisztítás kifogástalan. A szalmán megejtett többszöri rostálási próba szerint a bent maradt szem is a legminimálisabb.

Max Wildberg M. a »Maschinenzeitung« 1911. november 15-iki számában erről valószínűsít elragadtatással ir és a gépek bugását, dübörgését, a roppant gyors és nagy munkavégzést, az egész épületnek berendezését valóban impozánsnak találja.

A hatalmasan megrakott szekerek seregéről egyszerre négy helyütt dobálják a gabonakéveket az elevátorokra, melyek szakadatlanul szállítják a gépbe. Gyorsan sülyednek a kévek a cséplőknek széles garatjában és néhány pillanatra rá a szalmát már dübörögve préseli a szalmasajtó tömött bálókba, melyek egy ferde lapon a pajta legtávolabbi zugába tolnak, vagy a szekerek elszállítják a kellő helyre. A kicsépeelt szemnek nyomát sem látjuk a pajtában: széles szállítószalagokon a föld alatt, mintegy 100 lépéssel távolabb kerül a magtárba, a hol a már említett osztályozó hengerekhez jut, majd az elevátor a magasba emeli és miután automatikusan leméretett, a terjedelmes felületű padlásokra kerül.

Mindez majdnem bármiféle emberi erő közbejött nélkül történik. A gép legnagyobb részben helyettesíti ez emberi munkát: ennek a folyton növekvő munkáhiányban igen nagy jelentősége van. Az a kevés munkás, a melyek nélkülözhetetlenek e helyiségben e munka menetének, biztos és hű embereinkből kikerül, a kikre úgy is majd mindig szükségünk van egy nagyobb és intenzívebb gazdaságban.

»Csakis a roppant munkavégzés által lett érthető előttünk — írja Max Wildeberg M. — hogy az egész mezőn, a meddig csak a szem a sikon elláthatott, semmiféle képét, gabonakeresztet nem tudtunk látni. Így a gabonának egy része nem esik áldozatul az egerek, patkányok és hór-

csögök pusztításainak, nem megy tönkre az időjárás viszontagságai által, valamint a kamatvesztés is a minimális, mert a gabona nem fekszik hosszú időig holtan a szalmás terményben, hanem jól megőrizve, piaczképesen a magtárban és teljesen készen arra, hogy a kedvező gabonapiaczi konjunkturákat kihasználhassuk«.

Meg kell azonban jegyeznünk azt, hogy a németországi csapadékdús éghajlat a legtöbb esetben indokoltá teszi a fedett és legtöbbször

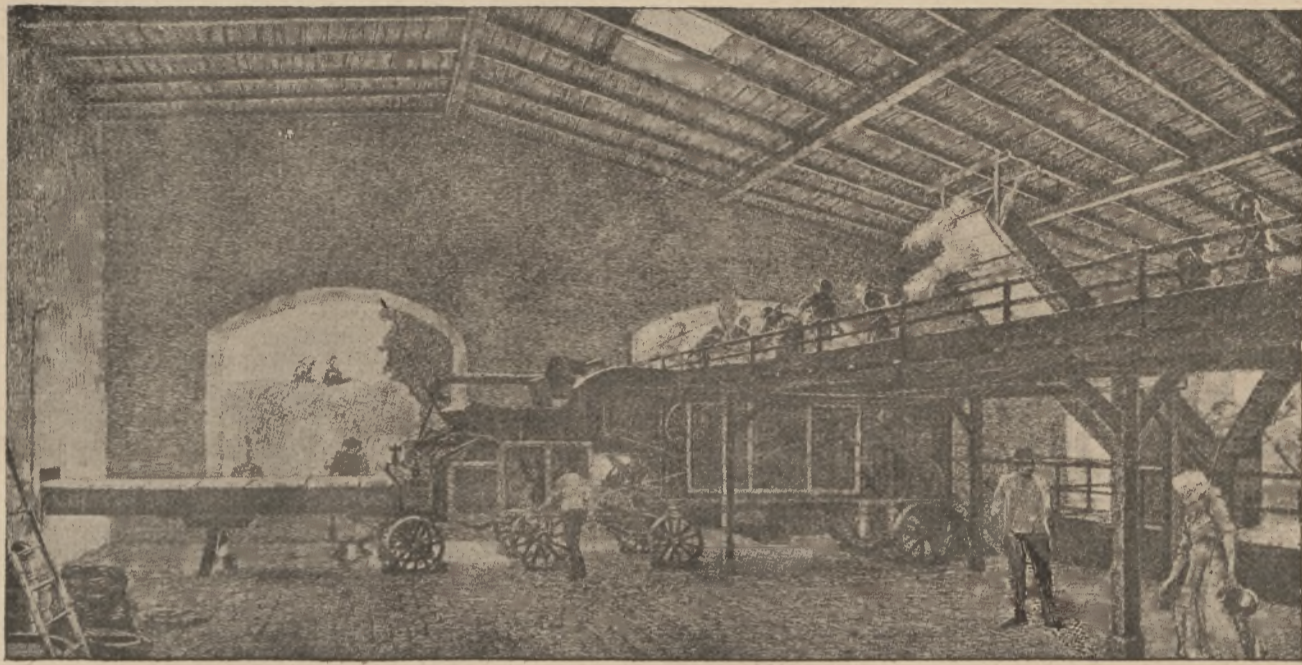
fortrágát adni a földnek s mennyit és mikor? A talaj humusban nem szegény, agyagos és kevés mézstartalommal bír a Duna-Tisza közén.

N. G.

Kérdés. Luczerna őszi vetése.

Hazai éghajlatunk mellett érdemes-e őszzel vetni luczernát? Nem tesszük-e azt ki a kifagyás veszélyének? Vannak-e ezirányban hazai kísérletek? Becses választ kér s előre köszöni

Sch. M.

52- k ábra. Munka a cséplőpajtában.

állandó cséplőhelyiséget, míg hazánkban az esős nyár csupán rendellenességek tekinthető, úgy, hogy nekünk erre vonatkozólag még sok előszámítást, becslést, kalkulációt kell végeznünk annak a kiderítésére, hogy hazai viszonyaink között milyen rentabilitást mutatnak a nagy központi állandó cséplőhelyiségek.

KÖNYVISMERTETÉS.

„Die heutige Einmachkunst der Hausfrau“, (A háziasszony mai befőzési művészete) megjelent 150 jó vélemény és utasításokkal. Saláták és kompotok készítésének leírásával. A takarékos háztartás segédkönyve. Kiadja Beetz Eltrida. Ára 90 pfennig, postabér 10 pf. vagyis 1 Márka beküldésével bérmentve küldik. Kapható Wiesbaden E. Abigt bizományában. Tekintve, hogy a szakácskönyv mellett okvetlen szüksége van minden gondos háziasszonynak, kivált a vidéken, befőttek, kompotok stb. készítésére s azért németül tudó gazdasszonyainknak melegen ajánljuk ezen füzetet, hogy a tére elraktározhasanak mindenféle gyümölcsöt, zöldséget stb. az ebben feltüntetett tanácsok és utmutatások szerint.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Rozs alá sekélyen vagy mélyen szántunk?

Az itteni kisgazdák azt tartják, hogy rozs alá sekélyen kell szántani, akkor jobb lesz a termés. Én, noha eddig nem voltam gazda, de olvasgattam már valamit, azt vélem, jobb a mélyebb szántás a rozs alá is, éppen úgy mint a buza alá. Tapasztalt gazdák szíves válaszáért eszedzem, hogy a most szervezett kis birtokomon tudjam magamat mihez tartani. K. K. ügyvéd.

Kérdés. Trágya a here után vetendő buza alá.

Heretörésbe óhajtok buzát vetni s tekintve, hogy a here nitrogényűjtő növény, istállótrágyát nem akarok adni buza alá, nehogy az megdüljön, azonban tekintve, hogy már 4 év óta semmiféle trágyát nem kapott ez a tábla, kérdem, vajjon nem fizetné-e ki magát káli és fosz-

Kérdés. Kertberendezés.

Egy magyar holdnyi (1200 négyszögöl) kertem nagy város kellő közepén, szebbnél-szebb jól termő körte, szilvafákkal, néhány almafával ligetszerűen, sokhelyt teljes, de átlagban is csak foltos lombzáródással van betelepítve, melyek alatt az árnyéket jobbacskán tűrő, de a létért mindenütt küzdő zöldséget lehet csak természeteni, rózsá, virág szintén csak küzd a beárnyékolással. Kérdés: érdemes-e e ligetet megbolygatni, a fákat ritkítani vagy jobb statusquot hagyni jövedelmezőség szempontjából? N. X.

Felelet. Trágyatelep körüli fák című kérdésre.

A trágyatelep beárnyékolásra és a széltől óvására tapasztalatom szerint majdnem egyedül csak a nyárfafélék alkalmasak. Jó erre a célra nevezetesen az ezüst nyárfa (Populus alba L.) a fekete nyárfa (Populus nigra L.) és esetleg a jegenye nyárfa (Populus pyramidalis Roz.) is. A tőlük várt feladatot a trágyatelep köré ültetett fák csak akkor teljesíthetik, ha tényleg árnyékolnak és tényleg feltartják a szelet. Mivel pedig a trágyát a föld színétől legfeljebb ha 2 méter magasra rakjuk (és ez már sok) a fák már igen alacsonyan szétágazóknak, vagyis alacsony törzsűeknek kell lenniök, hogy a szelet ott fogják fel, a hol van trágya. Viszont azonban a telep körülültetésénél a fákon belül egy nagy szabad tér marad (maga a telep) és ezért a körülültetett fák, hogy a telepet beárnyékolják, igen magas növésűeknek is kell egyszersmind lenniök. E kettős kívánságnak pedig legjobban a nevezett nyárfafélék felelnek meg. A nyárfának azonfelül még az az előnye is van, hogy nedvdús, könnyen hajt és ezért a magasabb kora, 10–15 éves nyárfák, a melyek már tetemes magassággal bírnak is, elég biztosan átültethetők. Ilyen példányokkal ajánlatos a telepet körülültetni, még pedig lehetőleg közel 1–1½ méter távolságban egymástól, hogy a fák ágai mielőbb összefonódjanak és rövid néhány év múlva már teljesen zárt sort képezzenek. Külföldi szak-könyvekben a fekete bodzát (Sambucus nigra L.) is ajánlják e célra. Bizonyára szintén csak azért, mert inkább cserje, mint fa, a mellett magasra nő és nagyobb példányok is átültethetők. Szerintem a nyárfa szebb és célszerűbb. Vigyázni kell az ültetésnél arra, hogy a fák ne

Hizott sertéseket,
levágásra való hussertéseket a bécsi
vásáron legelőnyösebben értékesít

SCHLEIFFELDER ÉS TÁRSAI
WIEN, ST.-MARX.

A szállítás és eladás módo-
zatai felől díjmentesen meg-
bizható és gyors felvilágosítás-
sal szolgál. Magyar levelezés.

legyenek túl közel a telephez, nehogy a gyökerek idővel a telep falát megrongálják.

Schrecker János.

Felelet. *Nyirkos tapintatu rozs* című kérdésre.

A nyirkosan csépelte szemesgabonát a magtárban nehéz, ugyszólván lehetetlen tökéletesen megszáritani, piaczképes áruvá tenni. Azért legjobb megvárni, hogy a kersztekben száradjon ki, a hol még minden szem elkülönítve van a rossz hővezető pelyva és szalma által burkoltan, tehát a levegőnek kitéve. De ha már nyirkosan vagyunk kénytelenek csépelni, igen czélszerű a gépből kijövő szemet ponyvára kiterítve száritani, ha napos idő van. Különösen nem alkalmasak a téglafal és cseréptetőzetű magtárak a gabona tökéletes kiszáradására, mert folyton változik bennök a hőmérséklet. Éjjel lehül, nappal felmelegszik benne a levegő meleg, napos időben. Épp így esős, nyirkos időben ismét páratelt lesz és a nedvességet a gabona magába szívja. Rostálással, lapátolással lehet még valamire menni a száritással. Erre a célra legalkalmasabb a szélrosta. A tökéletes száritásnak egy módját ismerem, ez azonban ritka helyen viheto kereszttől, mert minden mai építkezésnek modern alapon kell nyugodnia és tűzmentesnek. Persze ennek a követelménynek a téglafal és cseréptető a legmegfelelőbb. Azonban a legideálisabb magtárnak a rossz hővezető építőanyag volna megfelelő. Fa alépitmény és szalma vagy nádtető. Van a szalmának már egy olyan vegyi szere, a mivel azt impregnálva, kevésbé tűzveszélyes. Az ilyen magtárban a gabona, bárminő nedves legyen is az, tökéletesen kiszáritható. De ki lehet száritani szalma- vagy nádfedelű padláson is, még ha a padlás sárral lett is tapasztva. Ilyen helyiségben párszori forgatás után a gabona tökéletesen száraz és kitünő minőségűvé válik. Ezt saját tapasztalatom alapján állítom. A csírás, nyirkos gabonából pirosszínű, sikos tapintatu áru varázsoltatott ilyen raktárban.

Szücs János.

Felelet. *Rétrágyázás ideje* című kérdésre.

Humuszgazdag agyagos rétyén a sarjtermés legfőként azért nem sikerül mindig, mert az már túltömött lehet s így a talaj légjárhatósága van korlátozva egyfelől, másrészt az altalajnedvességet elpárologtatja nagyobb mérvben, mint a mennyit a növény fejlődése, vegetációja alatt párologtat el. Próbálja meg tavasszal és minden kaszálás után a rétet tövishengerrel (hengerborona) megjáratni, vagy ha ilyen eszköze nem volna, megtárcsázni olyformán, hogy a tárcsás borona tárcsái egyenes vonalban járjanak, nem pedig törött szögben, a hogy rendes tárcsázás alkalmával járniok kell. Az így megvagdosott, hasogatott rétet azután keresztben boronálja meg. Persze ezen műveletet sem túl száraz, sem túl nedves talajon nem szabad végezni. Minthogy pedig agyagtalajról és humuszban gazdag talajról van szó, azt hiszem elegendő ha tiszta szuperfoszfátot, a melyből k. holdanként 150—200 kg. adható, vagy Thomassalakot szórat a rétre ősszel vagy kora tavasszal. Ősszel jobb. Azonban tegyen kísérletet szuperfoszfáttal és Thomassalakokkal is. Ha rendelkezne elegendő fahamuval, ez a legolcsóbb és legbiztosabb trágyázás volna, melyből holdanként 4—6 q-t is adhatna.

Szücs János.

Felelet. *Egy évesnél régibb széna* című kérdésre.

A széna is veszít tartalmából, ha soká raktároztatik s nemcsak vize fogy, a mi utóvégre nem is volna nagy baj, hanem elillannak lassanként az illanó olajok is s a széna kellemes szagát is elvesztve, már nem oly kellemes, kívánatos eleseg, mint 1 éves korában. A két éves széna már nem oly táperős, mint a fiatalabb, mert hiányzik belőle a szükséges víz, az iz és zamat, de hiányban szenved a légenyirtalom is, mint ezt Peters vizsgálatai is igazolják, ki két különböző szénát vizsgálva meg, azokban 1.81 és 1.48% légenyirtalt, ellenben 2 év múlva légenyirtalmuk 1.68 1.38%-ra szállott alá. A régi széna száraz voltánál fogva törékeny s poros, de nehezebben is emészthető. A sok por és törmelék miatt sok meggy ízébe, de árt is a por a szemnek s kivált lónál szemgyuladást stb. betegséget okozhat; árt a tüdőnek is, keheiséget s más bajokat is idézhet elő. Tisztán régi szénát etetni állatainkkal nem tanácsos, mert azok könnyen leromlanak, erőtlenekek lesznek azonban hogyha mégis értékesíteni óhajtja 2 éves szénáját, tessék azt friss

vagy 1 évessel keverve, összerázva vagy felszeccskázva adagolni s kisebb táptartalmára számítva, valamivel többet adni, mint a friss szénából szokásos.

F. Z.

APRÓK.

Az asztagok megvédése az egerektől.

Hogy a gabonaasztagokhoz ne juthassanak az egerek, vegyük körül azokat meredekfalú, lehetőleg mély, keskeny árkokkal, azonban ezen árkok szélessége mégis legyen olyan, hogy az egerek azt ne tudják átugrani. A meredek falakra felkuszni akaró egerekre az apró talajtörmelék hullanak, mitől azok megijednek, izgatottan futkároznak összevissza az árok fenekén s ha ott egypár vízzel telt bögret beásunk, úgy, hogy annak széle szint legyen a fenék felületével, akkor biztosra vehetjük, hogy ezekben néhány egér bele fog fulladni. Mindennap egypárszor tanácsos utánanézni és az árokban levő egereket, valamint a bögrébe hullottakat kifogdosni s a netán beomlott oldalakat kiigazítani s a bepotyogott szalmaszálakat, kalászokat kiszedni, mert ezeken esetleg kimászhatnak az egerek. Különben tanácsos a szérü-kertekben több apróbb szalmarakást hagyni, sőt ezekre 1—2 kalász gabonát szórtani, hogy ezzel odacsalogassuk az egereket, aztán tél elején óvatosan gyujtsuk fel a rakásokat s az egerek egy része is ben fog égni, kivált, ha szinte (utólag) körülárkoltattuk a rakásokat, hogy ne szökheessenek meg. Végül jó lesz felásni a talajt is a szalmarakások alatt, mert így a legtöbb egeret meg lehet fogni, mely befészkelte magát a földbe.

Trágyaalásztantás Istállótrágyát alásztantani legjobban lehet előhántóval ellátott ekével, melytől lefordítja és földdel betakarja. Tárcsás-ekével vagy porhanyítóval (tárcsásborona) nem lehet az istállótrágyát alásztantani, hanem az elaprózta, összevágja a szalmastrágyát és földdel keveri, azért a talajfelületen sok trágya marad a mi semmiesetre sem előnyös és legfeljebb kártételez mivel területen volna indokolt.

A fák rákja. Egy magyar földbirtokosnő azon tapasztalatra jutott, hogy csakis azon gyümölcsfákön észlelhető a rákbetegség, melyeknél trágyalevet vagy egyéb tisztátalan trágyaanyagot használtak, ellenben a tiszta erdei talajba ültetett fák egészségesek maradnak.

HIREK.

A Gazdasági Tudósítók Országos Egyesülete újjászervezés előtt áll, a melynek célja, hogy a gazdasági tudósítók egyetemes érdekeinek szolgálata mellett oly tekintélyes gazdasági szerv is létesüljön, a melynek révén a gazdasági tudósítók, a mint ez más országokban máris dívik, a hirszolgálaton felül egyéb hasznos szolgálatokat is tehessenek a magyar agrikulturának. A gazdasági tudósítók emez önzetlen törekvésében a földmivelésügyi kormány hathatós erkölcsi támogatására számítanak. Addig is, a míg a reorganizációra vonatkozó munkálatok hatékonyabb mértékben lesznek folytathatók, a mi a nyári és őszi intenzív hirszolgálati munka csökkenésének idejére, október végére, esetleg novemberre várható, az egyesület titkársága (Budapest, Zsámbéki-ut 17.) minden érdeklődőnek szívesen nyújt felvilágosítást.

Takarmánytermelő társulat. A gazdák szövetkezeti mozgalmanak új hajtása van. A szatmárvármegyei Gebe községben ugyanis a kisczárkák megalakították a szövetkezeti takarmánytermelő és értékesítő szövetkezetet. A kisczárkák földjeiken takarmányt fognak termelni és a termelés fölöslegét szövetkezeti uton fogják értékesíteni.

Mezőgazdasági kiállítás Nagyszalon-tán. Nagyszalon-tánról jelentik: Az itteni gazdasági kör július folyamán fogja megünnepelni fennállásának negyedszázados évfordulóját. A jubiláris ünnepséggel kapcsolatban július 26-án nagyobb szabású mezőgazdasági kiállítás nyílik meg Nagyszalon-tán.

A magyaróvári m. kir. akadémiai hallgatok »Gazdasági Egylete« folyó évi július hó 5-én tartotta meg évzáró közgyűlését, melyen az alábbi tisztviselőket választotta meg a jövő évre: Elnöknek: Práznovszky Ágoston II. é. h. Alelnöknek: Vengláresik István I. é. h. Főjegyzőnek: Eggenhofer Gyula II. é. h.

A Zirczvidéki Gazdatiszti és Erdőtisztzi Kör 1913. évi július hó 20-án délután 3 órakor 10 éves fennállásának évfordulója alkalmából Bakonyszentlászlón diszközgyűlést tart, melyre a kör t. tagjai s a kör működése iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja.

Amerika termése. A nemzeti mezőgazdasági intézet az Egyesült-Államok előrelátható buzatermését 190,784 000 (vagyis a mult évi tényleges eredmény 96%-a), zabtermését 149,630.000 (72.7%), lenmagban 6,344.000 (74.8%) kerrős mázsára becsüli.

Két baranyai gazda emlékünnepe. A Baranyavármegyei Gazdasági Egyesület most tartott közgyűlésén két érdemes volt elnökének arcképét leplezték le megható ünnepélyesség között. Az egyesület megfestette Nádossy Kálmánnak és Országh Lajosnak arcképeit a közgyűlési terem számára. Mindketten tevékeny részt vettek az egyesületnek a hetvenes évek elején történt megalakításában és az egyesületnek azután is életük fogytáig szakadatlanul első és vezető munkásai voltak.

Cséplőgépmunkások biztosítása. Sok félreértésre és surlódásra adott eddig alkalmat az érdekeltek körében a cséplőgépnél alkalmazott munkások biztosítása. A törvény imperatíve kimondja, hogy a gazdasági gépek munkásai az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál biztosítandók baleset esetére. Minthogy az egyéb betegség esetére vonatkozó biztosításról a törvény nem intézkedett (lévén erre vonatkozólag már régebbi törvényes intézkedés), a Kerületi Betegségügyi Pénztár arra az álláspontra helyezkedett, hogy a munkaadó ugyanezen munkásokat egyéb betegség esetére a kerületnél tartozik biztosítani. Ez a bizonytalan állapot igen sok kellemetlenségnek tette ki a munkaadókat s ezeknek a bajoknak vet véget az Országos Gazdasági Munkáspénztárra vonatkozó most szentesített és kihirdetett 1913. évi XX. törvényezikk. Ennek a törvénynek az inlázkedései kétségen kívül helyezik, hogy a gazdasági munkások — a vizsgázott gépészek kivételével — kizárólag a Gazdasági Munkásbiztosító Pénztárnál biztosítandók s a Kerületi Munkásbiztosítók hatásköre alá egyáltalán nem tartoznak. A földmivelésügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott rendeletével július hó 3-án léptetett életbe a törvényt és egyidejűleg a közigazgatási hatóságokhoz intézett rendeletében annak a várakozásának adott kifejezést, hogy az e tekintetben fenforgott zavaroknak az érdekeltek megfelelő felvilágosítása útján is elejét fogják venni, de viszont örködni fognak arra, hogy a gazdasági alkalmazottak mindazon segélyekben részesüljenek, a melyeket számukra a törvények úgy betegség, mint baleset esetére előírnak.

Az öntözőcsatornák építése a Hortobágyon. Debreczen város közönsége 3000 holdas területet engedett át az államnak a Hortobágyból öntözés céljaira és 1/2 millió koronát ajánlott fel az öntözőmű létesítéséhez szükséges befektetésekre. A terveket a földmivelésügyi miniszterium Lisznyay-Damó Tihámér min. tanácsos felügyelete alatt elkészítette és azok még az idén kivitelre kerülnek. Az öntözőcsatorna a szabolicsmegyei Tiszakeszinél (az első terv szerint Ohatnál) indul ki a Tiszából és természetesen esssel jön a Hortobágyra, a hol a tavaszi áradással megtölti a tófeneketeket, melyek halastavak lesznek. A legelőt árasztással fogják öntözni. A munkálatokra a versenytárgyalást még e hónapban kiírják és a csatorna építéséhez még az idén hozzáfognak.

Saazi komlójelentés. Az OMGE saazi megbízottjának jelentése szerint a beállott néhány napi esőzés nyomában hűvös és szeles időjárás következett és így a dus nedvesség hatása csak részben mutatkozik a komlónövényzetnél. Az általános kép nagyon váltakozó, mert míg a permetezett telepek gyengébb fejlődésében elmaradt növényzete nem bír elég ellentállóképességgel a rovarok és a szeles időjárás kártékony hatásával szemben és ezeknél az esetleg rövidesen beálló melegebb időjárás sem segíthetne már nagyobb mértékben, míg az előbbieknél derűs és meleg időjárás rendkívüli módon emelné a termés sikeréhez fűzött reményeket. A saazi piacon a komlóforgalom az elmúlt héten minimális volt, saazi komló néhány kis tételben 170-182 koronáért kelt el, míg idegen áru forgalom nélkül 130—160 koronát jegyzett.

Az Ampelologiai Intézet közli, hogy az elmúlt héten (jul. 3—9.) esett sok és rendkívül

gyakori csapadék országszerte kedvezett a peronoszpora fejlődésének, főképpen, hogy az idő is valamivel melegebb lett. Mihelyt beáll a normális nyári meleg, mindenütt az egész országban a bajnak nagymértékű elhatalmasodásától kell tartani. Ujabbán a következő járáásokban állapította meg az Ampelologiai Intézet a beküldött anyag alapján a peronoszpora jelenlétét: Erdélyben a szászvárosi (Hunyadmegye) és marosi-alsó (Maros-Tordamegye) járásban; az északi és északkeleti borvidékeken az érsekújvári (Nyitramegye), vámosmikolai (Hontmegye), pétervásári (Hevesmegye) és hajduszoboszlói járásban; a délvídeken makói (Csanádmegye), temesvári, kevevári (Temesmegye), perjámosi nagybecskereki, csenei, antalfalvai (Torontálmegye), iregi (Szerémmegye), topolyai (Bácsmegeye) járásban; a dunántúlon tósziget-észilközi (Győrmegeye), tatai (Komárommegeye) és kaposvári (Somogymegeye) járásban és végül az Alföld közepén a tiszai alsó (Jász-Nagykun-Szolnokmegeye), tiszáninneri és a hódmezővásárhelyi (Csongrádmegeye) járásban. Az elsoroltakon kívül számos más járásból is érkezett az Intézetbe peronoszporás anyag, mely járásokról a baj azonban már régebben megállapított.

Felvétel a vinczellériskolába. A bihádiószegi, egri, nagyenyedi és pozsonyi magy. kir. vinczellériskolába való fölvétel feltételeit a földmivelésügyi miniszter most teszi közzé. Fölvételi kelléke: Legalább 16 éves életkor, a népiskola sikeres elvégzését tanúsító bizonyítvány, ép, erős, egészséges s a gyakorlati munka végzésére alkalmas testalkatot tanúsító orvosi bizonyítvány, községi erkölcsi bizonyítvány, bizonyítvány a szülő vagyoni helyzetéről és hivatászerű foglalkozásáról. A szülő vagy a gyám kötelező nyilatkozata arra nézve, hogy a fölvett tanulót a tanév vége előtt az iskolából ki nem veszi, valamint kötelezés arra, hogy a teljes el látásért járó 300 koronát pontosan fogja fizetni. Szegénysorsu pályázóknak kivételesen az egész vagy a fél ellátási díj elengedettik, ha szegénységüket hatóságai bizonyítvánnyal igazolják s ha a kedvezményes fölvételre egyébként érdemesnek találtnak. Az egykoronás bélyeggel ellátott, kellően fölszerelt és sajátkezűen irt és aláírt kérvények a földmivelésügyi minisztériumhoz czimezve augusztus hó 10-éig nyújtandók be annak a vinczellériskolának az igazgatósághoz, melybe a pályázó belépni óhajt. A tanév október 1-én kezdődik, a nagyenyedi iskolánál három, a többinél két évig tart.

Az erdészeti államvizsga. Az erdészeti államvizsgáló bizottság elnöke a hivatalos lapban felhívást tesz közzé, a melyben felhívja a folyó év őszi erdészeti államvizsgát tenni szándékozókat, hogy az ehhez szükséges engedély iránt a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez in-

tézendő kérvényüket kellően felszerelve legkésőbb folyó évi augusztus végéig czimére (Budapest, V., Zoltán-utca 16. szám) bérmentve küldjék be.

Kereskedelem, tőzsde.

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

— 1913. július 17. —

A malnok ma szilárd irányzat mellett 5 fillérrel drágábban 7000 mm. búzát vásároltak. Rozs tartott, zab kellemesebb, tengeri igen szilárd.

Eladatott:

- Buza. Tiszavidéki 500 mm. 77 kg.-os 22.60 K, 1000 mm. 76 kg.-os 22.60 K.
- Fehérmegyei 100 mm. 74.5 kg.-os 19.40 K.
- Pestvidéki 2000 mm. 79 kg.-os 23 K, 300 mm. 79 kg.-os 23 K, 225 mm. 79 kg.-os 22.90 K, 200 mm. 78 kg.-os 22.60 K.
- Felsőmagyarországi 200 mm. 78 kg.-os 22.55 K, 300 mm. 78 kg.-os 22.45 K.
- Raktárból 200 mm. 77.8 kg.-os 22.40 K.
- Uj buza. Pestvidéki 300 mm. 78.5 kg.-os 22.60 K minta szerint, 200 mm. 78 kg.-os 22.60 K minta szerint.
- Felsőmagyarországi 500 mm. 76 kg.-os 22.25 K. Mind három hónapra.
- Ó-rozs. 100 mm. 17.10 K, 200 mm. 17 K.
- Uj rozs. 500 mm. 17.20 K, 500 mm. 17.10 K aug. száll., 500 mm. 17.10 K, 2000 mm. 17.10 K aug. száll., 200 mm. 17 K, aug. száll.
- Takarmányárpa. Ó 100 mm. 16.20 K, uj 300 mm. 15.90 K, 500 mm. 15.70 K minta szerint.
- Zab 100 mm. 16.90 K, 100 mm. 18.55 K, 100 mm. 18.30 K, 200 mm. 17.60 K, 200 mm. 17.40 K.
- Tengeri. Román 250 mm. 16.50 K, 10.000 mm. 16.40 K kocsira, 200 mm. 16.35 K kocsira.

Az árak 100 kg.-kint értendők.

(Déli zárlat.)

- Buza 1913. májusra .. 10.55—10.56
- Buza októberre..... 11.47—11.48
- Rozs áprilisra 9.25—9.26
- Rozs októberre 9.35—9.36
- Zab áprilisra 9.73—9.74
- Zab októberre 8.46—8.47
- Tengeri 1913. májusra.. 8.02—8.03
- Tengeri júliusra..... 8.12—8.13

SZESZ.

Változatlan élénk kínálat és vételkedv mellett a szeszárok e héten úgy azonnali mint július augusztusi szállításra olcsóbb árban zárulnak, ellenben későbbi hónapokon tartott áron történtek zárlatok. Elkelt finomított szesz nagyban adózva 205¹/₂—206.— koronáig, adózatlanul 66¹/₂—67.— koronáig, míg ellenben másodkézből olcsóbb árban volt ajánlat. Kisebb tételek 1—2 kor. drágábban keltek. Denaturált szesz nagyban hordóval együtt 55 koronáig kelt el. Tartányáru olcsóbb árban volt ajánlva. Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontigens nyers

szesz 59—60 koronáig ajánlottak prompt és júliusi szállításra ellenben új termelési időnyre tartózkodnak a vevők és csak olcsóbb árban óhajtanak kőte- seket eszközölni.

Budapesti zárlatárak nagyban:

- Finomított szesz nagyban 205¹/₂—206¹/₂— K
 - Finomított szesz adózatlan 66¹/₂—67¹/₂— »
 - Nyersszesz adózva 203¹/₂—204¹/₂— »
 - Denaturált szesz 55.——55¹/₄— »
- Kisebb tételek 1—2 drágábban.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester- utca, 1913. július 18-án. A székeslővárosi vásár- igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozatott a szokott községekből 127 szekér réti széna, — szekér muhar, 7 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 75 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom közepes. Arak q-ként álllérben a következők: Réti széna I. r. 840—940, réti széna II. r. 580—800, réti széna csomagolása 440—500, muhar — — —, zsupszalma 420—580, alomszalma 280—400 takarmányszalma — — —, tengeriszár — — — egyéb takarmány — — —, zabos-büköny 560—780 — — —, lóhere — — —, luczerna 640—840 (uj), köles — — —, sarju — — — szalmaszecska 500—540. Összes kocsiszám 225. Összes súly 270.000 kilogramm.

Készáru-tőzsde 1913. július 17-én.

Fajta	Hektóterem- kinti súly ki- logrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektóterem- kinti súly ki- logrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	22.50	22.75
"	76	21.90	22.15	80	22.55	22.80
"	77	22.10	22.40	81	—	—
"	78	22.25	22.55	82	—	—
"	75	—	—	79	22.25	22.50
Fehérmegyei	76	21.70	21.85	80	22.35	22.60
"	77	21.80	22.10	81	—	—
"	78	21.85	22.20	82	—	—
"	75	—	—	79	22.35	22.60
Pestvidéki	76	21.80	22.05	80	22.45	22.70
"	77	22.—	22.30	81	—	—
"	78	22.05	22.45	82	—	—
Bánsági	—	—	—	—	—	—
"	75	21.50	21.85	79	—	—
"	76	21.80	22.05	80	—	—
"	77	22.—	22.30	81	—	—
"	78	22.05	22.40	82	—	—
Bácskai	75	21.60	21.90	79	—	—
"	76	21.80	22.05	80	—	—
"	77	22.—	22.35	81	—	—
"	78	22.15	22.5	82	—	—
"	—	—	—	—	—	—
"	—	—	—	—	—	—
Rozs elsőrendű uj	—	—	—	—	17.30	17.45
középmínőségű (uj)	—	—	—	—	17.15	17.25
Árpa takarmányáru elsőrendű	—	—	—	—	16.40	16.80
másodrendű	—	—	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—	—	—
Zab elsőrendű (uj)	—	—	—	—	19.—	19.40
középmínőségű (uj)	—	—	—	—	18.—	18.50
Tengeri belföldi uj	—	—	—	—	16.—	16.20
román v. bolgár	—	—	—	—	16.25	16.50
Repcekaposztla	—	—	—	—	—	—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Hoffmann Lipót,
Csáktornya
muraközi hidegvérű
(nori) igástenyészlő-
ügynökség.

Sürgönycim: Hoffmann Lipót
Csáktornya. ↔

I. t. Uradalmak, Gazdasá-
gok, Földbirtokosok és t.
Vevőim b. figyelmebe:

**folyó hó 25. és
augusztus 3-án**

itt helyben rendkívüli nagy
ló- és csikóvásár lesz meg-
tartva, mely alkalommal
közvetítem mellett faj-
tisztá muraközi lovak és
csikok lehető legolcsóbb
árban szerezhethők be, ér-
deklődők kérdezőskö-
désre kimerítő válasz díj-
talanul és bérmentve.

Veszek őszi bükönyt és
őszi borsót, ló-
herefejtőt, Purificator vagy
Monitor.

Ajánlok idei biborheremagot
franco Sárbogárd Zichy ki-
terő, Bérgházjasai Sárszent-
miklós.

**fi szőlő ♦♦♦♦♦
trágyázása.**

Irtá **ORDÓDY LAJOS.**

Ara 3 korona.

Ajánlott küldéssel **3.45 K.**

Utánvétellel küldve **3.65 K.**

Gyakorlati utmutatás arra,
hogy miként kell a szőlő-
ket istálló- és műkereske,
delmi trágyákkal úgy trá-
gyázni, hogy a legjobb
terményt a legnagyobb
mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a

Gazdasági Lapok
kiadóhivatalában

Budapest, József-utca 15.

Eladok engedményt,
vagy az egész
szabadalmat, mely szól „vizte-
lenítés artézi kutak által.”
Magyar szab. szám 56089. Osz-
trák 495891. Ezen találmány a
gazda-ágok részéről kiváló fon-
tossággal bír. A feltaláló birto-
kán egy ilyen telep, mérseket
költségek mellett eredményesen
funkcionál. Megke. esések:

FR. BARANOWSKI mérnök
Posen 0. 5. Talstr. I.
czimre kéretnek.

Amerikából directe importált
PLYMOUTHOK fajtisza, ki-
váló szép ivadékaira és keltőto-
jásaira előjegyzést elfogad **KO-
VÁCS ODÓN** bel- és külföld-
ön többszörösen kitünté-
tett plymouth tenyészeté.
A tojások ára tuzatonként (15
db.) május végéig bezárólag 16
korona, azontúl 10 korona csoma-
golással együtt. Az állatok da-
rabja 20 koronától feljebb minő-
ség és fejlettség szerint. Meg-
rendelések **Budapest, Város-
major-utca 30 szám** alá
intézendők.

Eladó állatok
a budapesti állatkertben:

Magyar szilaj szarvasmarha,
fajtisza, hibátlan, 2 üszö-
borju, 1 bikaborju.
Fekete bivaly, kiváló fajta, 1
bikaborju.
Indiai brahma-zebu, nagy fe-
hér, hibátlan, 1 fiatal bika,
1 bikaborju, 1 üsző.
Fekete japáni sertés. (Álar-
cse-disznó), 4—5 db. 10-
éves malacz.

Sertés-eladások és vételek
legjobban és
legpontosab-
ban eszkö-
zöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Folgári sertézfőzde bérpalota.)

Telefon 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

KOLLARIT-
BÖRLEMEZ RUGANYOS VIHAR-
BIZTOS és IODÁTLLÓ
SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

„Kollarit“-bőrlemez

kaucuk-kompozícióval be-
vont szagtalan fedéllemez.

„Kollarit“-bőrlemez

mezőgazdasági és gyári épü-
letekre a legalkalmasabb.

„Kollarit“-bőrlemez

vizmentes és a legnagyobb
viharnak is ellentáll.

„Kollarit“-bőrlemez

nem kell mázolni és így fenn-
tartási költséget nem igényel

Gyárt a:

KOLLÁR ÉS TÁRSA, BUDAPEST.

Központi Iroda: V., Pozsonyi-ut 2/c.

Törzsgyá.: :

KOHN ÉS FRIED, UJPEST.

Kitünő leszármazásu eladó tenyészbikák.

Hágóképesség szavatoltatik.

Bővebbet a **SOPRONMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET** titkári hivatalánál.
SOPRON, KOLOSTOR-UTCZA II.

1. **Betyár** nevű 1½ éves simmenthali jellegű
ára 2000 korona.

2. **Fürge** nevű 2 éves félvér
ára 1500 korona.

3. **Primás** nevű 2 éves félvér
ára 1300 korona.

Apjuk:

Pipacs rajnai telivér, melynek anyja 5 évi ellenőrzött próbafejés alatt átlagban évi **6686 kg.** tejet 2048 kg. zsírtartalommal adott, maximális fejése **8418 kg.** volt.

Betyár anyja:

14. sz. sopronmegyei tájfajta 1910. évi (előhási) tejelése **3650 kg.**
1911. " (7 havi) " **2719 "**

Fürge anyja:

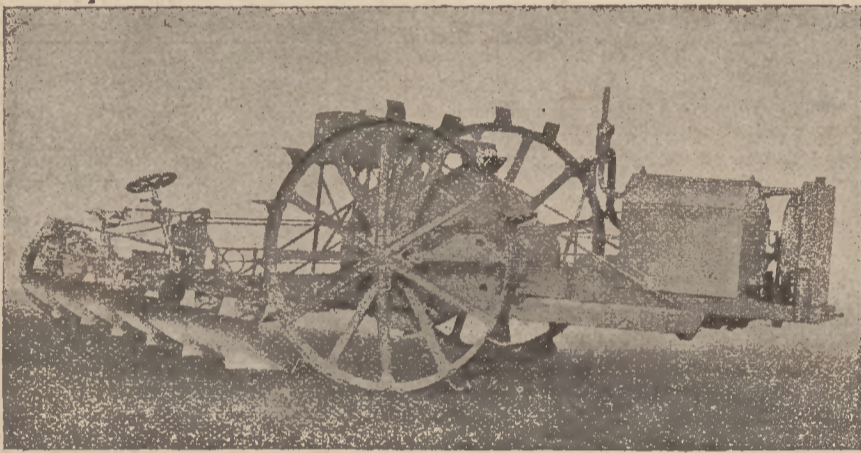
58. sz. sopronmegyei tájfajta ellenőrzött tejelése 1912-ben **3533 kg.**

Primás anyja:

31. sz. sopronmegyei tájfajta ellenőrzött tejelése 1912-ben **3400 kg.**

STOCK MOTOREKE

erős, könnyű, egyszerű, olcsó.

Üzemben megtekinthető. Részt vesz a galántai ekeversenyen. Minden ekeversenyen **első** díjat nyert. Közel 700 eke dolgozik **kifogástalanul** a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett.

Vezérképviselőt:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

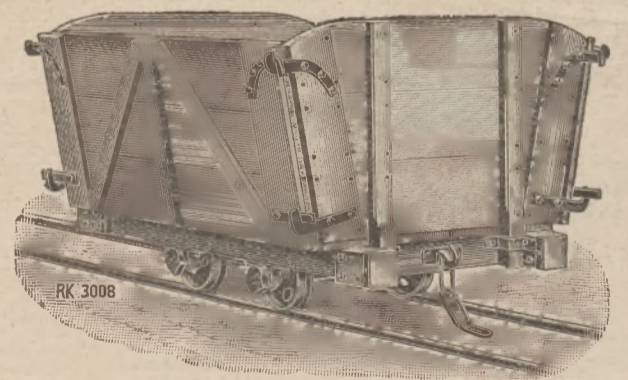
okl. gépészmérnökök mérnöki irodája

BUDAPEST, V. KER., KLOTILD-UTCZA 4. SZÁM.

KÉPVISELETÜNK: Duna-Tisza köze, Tiszántul és Erdélyben: **DÉNES B.** betét társaság, Budapest, V., Lipót-körut 15.

A BEÁLLÓ RÉPAIDÉNYRE!

Répaszállító kocsik.
Hordozható vágányok.
Mozdonyok.
Teljes mezei vasutak.

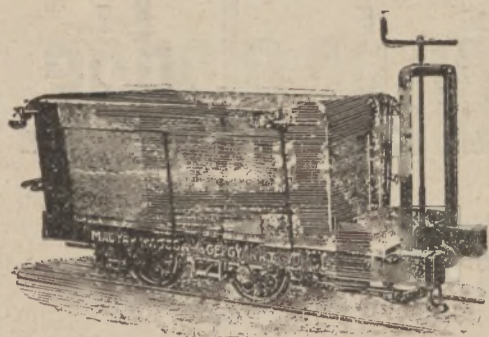

VÉTELRE!

BÉRBE!

ROESSEMANN és KÜHNEMANN BUDAPEST,
VI., Váci-ut 113-115.

Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányu vasutak.

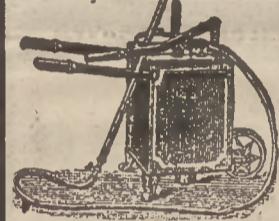
Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítóköröngök, keskenyvágányu kocsi, kerékpárok és mozdonyok szállítása **új és használt** állapotban, **több évi részletfizetésre is.** Nyomjelzés, tervezés, építés!

A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T., GYŐR
keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. Keskenyvágányu Vasutoszt. **BUDAPEST, V., Váci-körút 32.**

A Heller-féle „KING“

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártók azonkívül:

PITTORÉ ÉSTRIMPH nevü gyorsmeszelőt is.

Meszelő szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) **60 koronától 320 koronáig.**

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1. Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkát feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtleníti.

KLISÉKET
MINDENMÉ NYOMTATVÁNYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
KÉSZIT
KOBLINGERGYULA
PHOTOGINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENGERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

MALOM BERENDEZÉSEKET

LEGMODERNEBB KIVITELBEN.

RENZIN CÉPLŐKÉSZLETEKET

LEGMEGBIZHATÓBB SZERKEZETTEL GYÁRT

MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
BUDAPEST, VI. VÁCZI-ÚT 14-1

ÁRLEGYZÉKET INGYEN KÜLD

A tornyói és tarjáni uradalom

eladásra bocsájt, míg a készlet tart, **robbantás által felaprózott száraz cser- és tölgytuskófát**, mely egy cselédlának, mint tégláégetésre és gőzgépek fűtésére kiválóan alkalmas, **10.000 kilogrammonként 115.- (Száztizenöt) koronáért Szári állomáson waggonba rakva**, készfűzetés mellett. Megrendeléseket elfogad és további felvilágosításokkal készségesen szolgál **Haldek Ignác** utóda **magnagykereskedő cég irodája, Budapest, V., Bálvány-utca 6.**

GABONA

(buza, rozs, árpa, kukorica, zab stb.) valamint **bor, must** a legmegbizhatóbban vásárolható az

ÓKÉCSKEI GAZDASÁGI EGYESÜLET

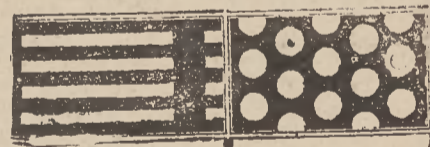
utján. A tőlünk vásárló kereskedő urak ókéskei tartózkodásuk idején, modern székházunkban ingyenes szállást kapnak. Megbízó soraival okvetlen keresse fel az **Ókéskei Gazdasági Egyesületet, Ókésckén.** (Pestm.)

STAHEL és LENNER

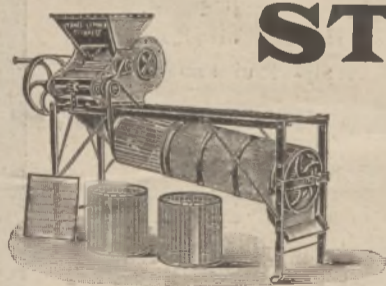
Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbíró-u. 44-46.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZO GEPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖREKROSTÁK és mindenfajta **LEMEZROSTA** gőzeséplőgépek számára

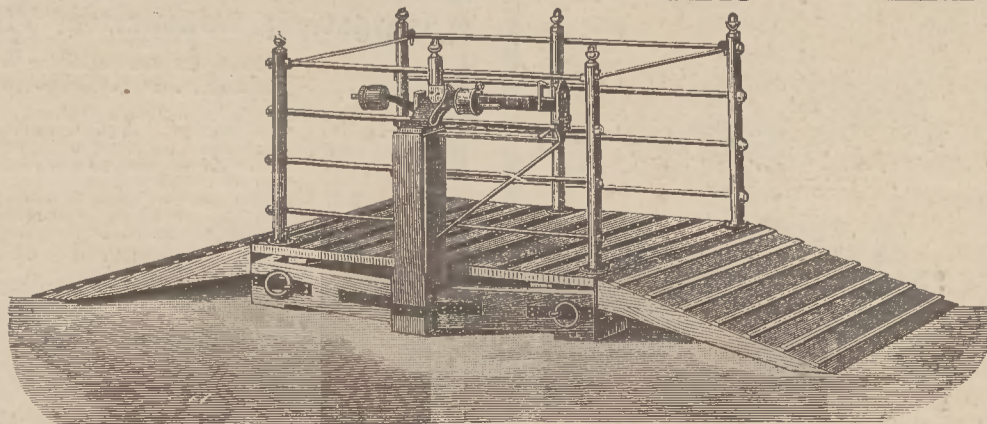

CS. ÉS KIR. SZAB. HIDMÉRLEG- ÉS GÉPGYÁROSOK

Raktár és iroda :
VI., Váci-körút 59. sz.
Raktár és iroda telefonszáma 18-36.
Postatakarékp. számla 1019.

Ajánlják legkitűnőbb
:: gazdasági ::
mérlegeiket.

SCHEMBER C. ÉS FIAI

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓK BUDAPEST

WIEN, TRIEST, PRAG, SARAJEVO.
Gyár :
VI., Hungária-ut 83. sz.
Gyár telefonszáma : 5-10.

Önműködő mérleg-különlegességeiket.

Árajánlatokkal a legnagyobb készséggel szolgálunk.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcson és eladás.

MANILLA aratógép és kézi favéges kévekötözők kartellen kívül.

NAGEL ADOLF, Budapest, Arany János-utca 10.

Távirat: NAGELA.

Telefon: 35—92.

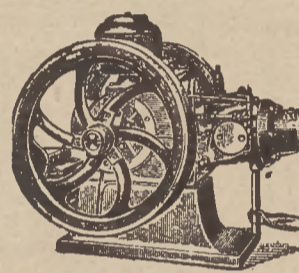
MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVÜ ORAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller Janos
Szeged

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

A világhírű
BOLINDER
nyersolajmotorok
legújabb rendszere és azok alkatrészei kizárólag

ÁNYOS IMRE cégnél kaphatók,
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17. Telefon 12—76.

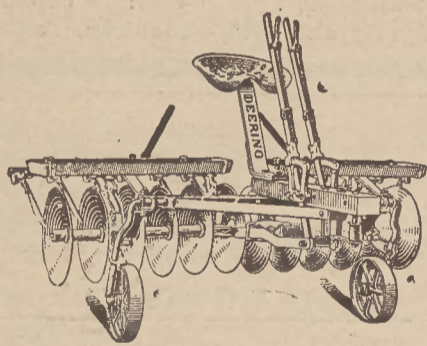
Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jótállás!
Jutányos árak! ♦♦♦♦ Kedvező fizetési feltételek.

KÉRJEN DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁST ÉS INGYEN ÁRJEJYZÉKET.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V. ker., Váci-körút 52. sz.

Nagy választékban előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

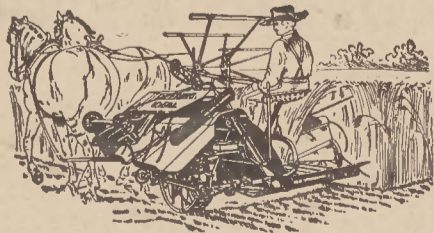
DEERING-féle
eredeti amerikai
tárcsás-boronák,
fűkaszalógépek,
aratógépek és gyűjtő-
gépek, ugyszintén

amerikai **WEEDER** gyomirtógépek

„WESTFALIA“ mütrágyaszórógépek,

Valódi „SACK“-féle

ekék, vetőgépek,
boronák, valamint ki-
tűnő szőlőművelési
eszközök és eredeti
amerikai kapáló esz-
közök,

„APOLLÓ“

meszelő és permetező-
gépek, szalmakötélfonó
gépek, amerikai daráló
gépek és mindenféle

egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

„Lucullus“ sertéstakarmány

alkatrészei: marhavér és buzatakarmány-liszt. Első-
rendű hus- és csontképző-takarmány, protein tartalma
20—22%. Rendkívüli nagy hus-, csont- és zsírképző hatása
folytán a mellette etetett többi takarmány sokkal gazda-
ságosabban értékesül. Számos bel- és külföldi nagy
tenyésztőknél és nagyhizlálókknál jó sikerrel kipróbálva.

Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviselői

Lemberger, Schön és Szász

Bauer B. Gyula

„ sertéshizlálók, Baja. „

sertésbizományos, Buda-
pest, VIII., Bezerédy-u. 10

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten, VIII., Baross-utca 10. szám.

Folyó év november hó 1-től saját szék-
házába, a Kálvin-terre helyeztetik át.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönb-
zőbb módokat szerinti előnyös feltételek mellett.

Az üzletelendőségben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.
A folyó 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési hatá-
rozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország min-
den egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással
minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2.527,930 K
Tartalékok	3.857,808 „
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tűzkárokból	10.740,000 „
„ jégkárokból	5.042,000 „
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860.000,000 „
„ jégben	68.000,000 „
Élelétlet állománya	15.240,000 „

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS“ Or-
szagoi Központi Segélyező Társulat utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési
segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiházasí-
tási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat
kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékonyozóu működéssel.
Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.